

Quickscan Wet natuurbescherming

Realisatie nieuwbouwwoningen te Damwoude

COLOFON

BUREAU FAUNAX B.V.

Tijnjedyk 89

8936 AC Leeuwarden

0683772548

info@faunax.nl

www.faanax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet natuurbescherming Realisatie nieuwbouwwoningen te Damwoude

Leeuwarden, januari 2023

In opdracht van:

RHO Adviseurs

Uitvoering:

Bureau FaunaX B.V.

Veldwerk en rapportage:

Dhr. R. Fokker

Autorisatie:

Dhr. E.P. de Boer

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied.

© Bureau FaunaX B.V.. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX B.V. (2023). Quickscan Wet natuurbescherming/ Realisatie nieuwbouwwoningen te Damwoude. Rapport
23012. Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX B.V. heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX B.V., verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Gegevens die afkomstig zijn uit de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) mogen niet zonder toestemming van Blij12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	4
2.1	Flora.....	4
2.2	Vogels	4
	Jaarrond beschermde vogelnesten	4
2.3	Zoogdieren	5
	Vleermuizen	5
	Overige zoogdieren.....	6
2.4	Reptielen.....	7
2.5	Amfibieën	8
2.6	Vissen	8
2.7	Ongewervelden	8
2.8	Gebiedsbescherming.....	9
	Stikstofgevoeligheid.....	9
2.9	Houtopstanden	9
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	10
3.1	Overzicht beschermde soorten	10
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	10
	Algemene broedvogels.....	10
	Zorgplicht	10
	Meld- en/of herplantingsplicht	10
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	11
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	12
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
	Wnb Houtopstanden	- 3 -
	NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

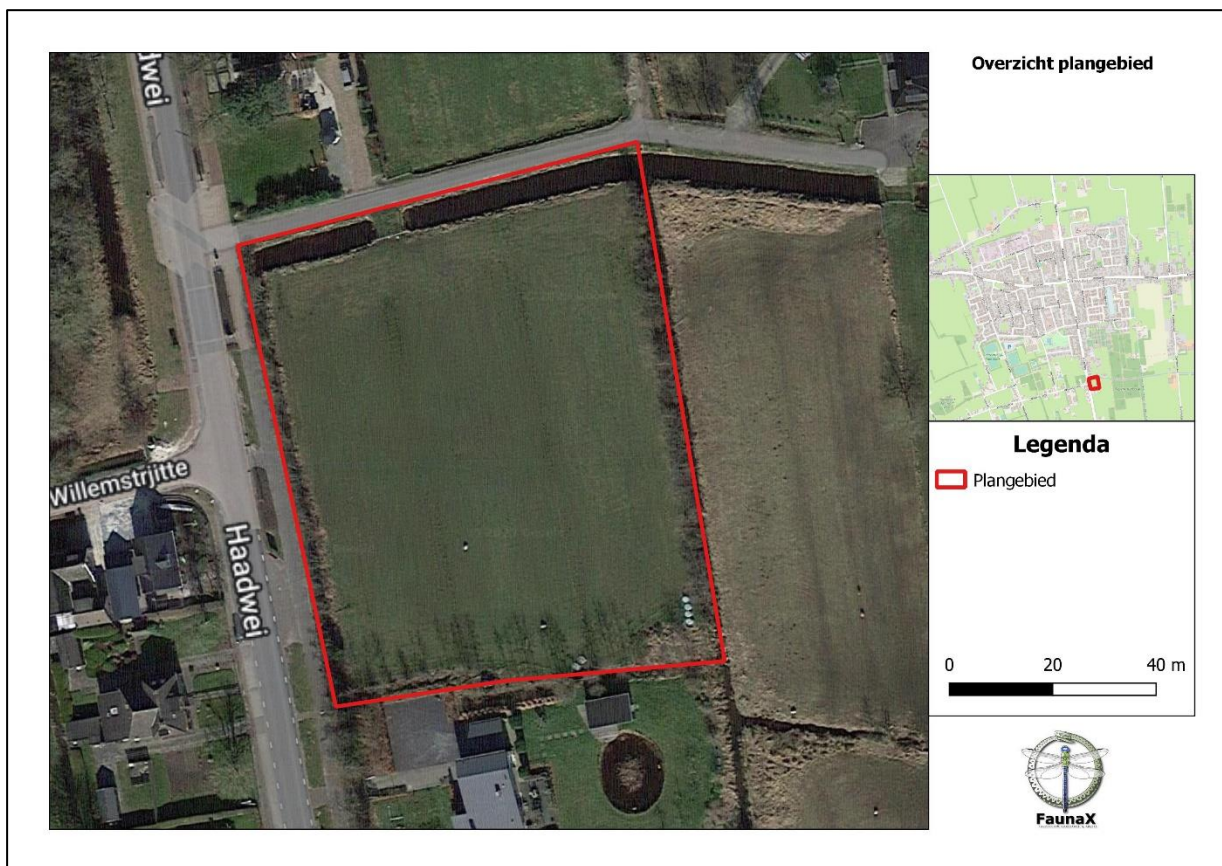
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens nieuwbouwwoningen te realiseren op een agrarisch perceel tussen de percelen Haadwei 143 en 151 te Damwoude. Ruimtelijke plannen zoals deze dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische Quicksan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenomen plannen op deze waarden.

Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming (Wnb) en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I.

Figuur 1.1. Het plangebied (rood omlijnd) te Damwoude.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van RHO Adviseurs heeft Bureau FaunaX B.V. het planvoornemen door middel van een ecologische Quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze Quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (expert judgement). Een ecologische Quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze Quickscan is uitgevoerd op woensdag 11 januari 2023 en vond plaats onder zachte weersomstandigheden (9°C, windkracht 5, half bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent het Natuurnetwerk Nederland, ganzenfoerageergebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied bestaat uit een perceel met een agrarische invulling tussen de percelen Haadwei 143 en 151 op de rand van de bebouwde kom van Damwoude. Het plangebied wordt voor een groot deel begrensd door sloten en langs de west-, zuid- en oostrand van het perceel staan bomenrijen met voornamelijk elzen. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door de bebouwde kom van Damwoude, evenals agrarisch gebied doorspekt met sloten, houtwallen en bomenrijen.

Het planvoornemen bestaat uit het realiseren van nieuwbouwwoningen binnen het plangebied. Hierbij worden op twee plaatsen ontsluitingen naar de Haadwei gerealiseerd. De sloten rond het plangebied en overige delen van de bomenrijen worden niet aangetast binnen het planvoornemen.

Figuur 1.2. Een impressie van het plangebied.

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

Tijdens het veldbezoek werden binnen en vlak buiten het plangebied soorten aangetroffen als braam, fluitenkruid, kleeftkruid, grote brandnetel, smalle weegbree en hondsdrif. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch is het geschikte biotoop hiervoor aanwezig. De onder de Wnb beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze eisen wordt binnen het plangebied niet voldaan. De omstandigheden zijn te voedselrijk.

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten kan uitgesloten worden op basis van habitateigenschappen.

2.2 Vogels

Jaarrond beschermde vogelnesten

Roofvogels en uilen

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten en horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. De bomenrijen binnen het plangebied bestaan voornamelijk uit elzen met een dunne stam. In deze bomenrijen, maar ook in bomen vlak buiten het plangebied zijn ten tijde van het veldbezoek geen boomnesten aangetroffen. De aanwezigheid van jaarrond beschermde boomnesten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Gebouwbroeders

Naast boomnesten is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van soorten die over het algemeen in gebouwen tot broeden komen, zoals de huismus, gierzwaluw en kerkuil. Binnen het plangebied bevinden zich geen kunstmatige bouwwerken die geschikt zijn als broedlocatie voor deze soorten. Gebouwen die zich buiten het plangebied bevinden, zoals de woningen op de percelen Haadwei 143 en 151 bevinden zich naar ons inzicht buiten de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden. Negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten van soorten die over het algemeen in gebouwen tot broeden komen als gevolg van het planvoornemen kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van jaarrond beschermde boomnesten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op overige jaarrond beschermde nesten als gevolg van het planvoornemen kunnen tevens op voorhand worden uitgesloten.

Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces. Het plangebied en de directe omgeving daarvan biedt voor deze soorten wel mogelijkheden. Soorten als houtduif en Turkse tortel kunnen in bomen binnen en vlak buiten het plangebied tot broeden komen en watergebonden vogelsoorten, zoals wilde eend en meerkoet, kunnen tot broeden komen in de sloten rond het plangebied.

- Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen andere vogelsoorten tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedproces (grofweg 15 maart - 15 juli).

2.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. In bomen verblijven vleermuizen vaak in oude spechtengaten of gaten die binnenin een boom zijn doorgerot als het gevolg van bijvoorbeeld het afbreken van takken. De bomen rond het plangebied beschikken over een dunne stam, waarin geen boomholtes zijn aangetroffen die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholtes kan derhalve op voorhand worden uitgesloten. Daarnaast zijn binnen het plangebied geen kunstmatige bouwwerken aanwezig waar vleermuizen in kunnen verblijven en staan gebouwen rond het plangebied buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen als gevolg van het planvoornemen kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Foeragegebieden en vliegroutes

Ook foeragegebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd, indien deze van essentieel belang zijn voor de instandhouding van een populatie vleermuizen in de omgeving. Als vliegroutes worden doorgaans lijnvormige landschapselementen gebruikt, zoals bomenlanen, houtwallen, watergangen en gebouwenrijen.

De bomenrijen rond het perceel zijn waarschijnlijk onderdeel van één of enkele vliegroutes van vleermuizen uit de omgeving hiervan. Het planvoornemen kan gepaard gaan met negatieve effecten op deze vliegroutes, bijvoorbeeld door de realisatie van ontsluitingen door de bomenrijen en de realisatie van nieuwbouwwoningen, waardoor meer kunstlicht wordt uitgestraald. Echter, de omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door vergelijkbare agrarische percelen met bomenrijen en bosranden. Hierdoor kan op voorhand worden uitgesloten dat de bomenrijen essentieel zijn als vliegroute(s) van vleermuizen. Negatieve effecten op essentiële vliegroutes van vleermuizen als gevolg van het planvoornemen kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Het plangebied is waarschijnlijk tevens onderdeel van een groter foeragegebied voor vleermuizen uit de omgeving hiervan. Dergelijke percelen met bomenrijen worden geregeld door vleermuizen gebruikt als foeragegebied. Ook in dit geval is er echter sprake van voldoende alternatieven in de omgeving van het plangebied, zoals vergelijkbare percelen. Negatieve effecten op essentieel foeragegebied van vleermuizen als gevolg van het planvoornemen kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen binnen de invloedssfeer van het planvoornemen kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op een eventueel essentiële vliegroute van vleermuizen als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op een essentieel foeragegebied als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Overige zoogdieren

Het plangebied is tevens gecontroleerd op de aanwezigheid van (geschikt habitat van) overige beschermde soorten zoogdieren. De aanwezigheid van veel soorten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen. Zo werden binnen het plangebied geen geschikte boomholtes voor boommarter, nesten van eekhoorns of dassenburchten aangetroffen. Ook is het plangebied niet geschikt bevonden voor de soort Noordse woelmuis door de afwezigheid van geschikt habitat hiervoor. De enige uitzonderingen hierop worden gevormd door waterspitsmuis en otter.

Otter

Leefgebied van otters bestaat doorgaans uit rustige, open (waterrijke) omgevingen met voldoende dekking, veelal in de vorm van struwelen, rietkragen en in sommige gevallen zelfs duikers. Uit de omgeving van het plangebied zijn diverse waarnemingen van otters bekend (bron: NDFF). Rond het perceel lopen kleine sloten, waar slechts dunne bomenrijen rond staan. Het plangebied is als gevolg hiervan niet geschikt bevonden als leefgebied voor otters. De aanwezigheid hiervan kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Waterspitsmuis

Leefgebied van waterspitsmuis bestaat tevens uit open (waterrijke) omgevingen met voldoende en geschikte dekking. Geschikte dekking bestaat vaak uit een ontwikkelde oevervegetatiestructuur of rietkragen. Ten tijde van het veldbezoek waren de oevers van de sloten slechts marginaal begroeid. Mogelijk neemt de mate van begroeiing toe naar mate het jaar vordert, waardoor de sloten alsnog geschikt kunnen zijn als leefgebied voor waterspitsmuizen. Hiernaast zijn uit de directe omgeving van Damwoude waarnemingen van waterspitsmuizen bekend (bron: NDFF). Binnen het planvoornemen worden de sloten echter niet aangetast. Negatieve effecten op leefgebied van waterspitsmuis als gevolg van het planvoornemen kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.1. De oevers van sloten rond het plangebied waren slechts marginaal begroeid ten tijde van het veldbezoek.

Binnen het plangebied kunnen wel andere soorten voorkomen die in de Provincie Fryslân zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- Negatieve effecten op (leefgebied van) overige beschermde zoogdiersoorten, zoals otter en waterspitsmuis als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen andere licht beschermde soorten voor. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen. De aanwezigheid van vrijwel alle in Nederland voorkomende beschermde reptielen binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan echter op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen. De enige uitzondering hierop wordt gevormd door ringslang, waarvan een populatie bekend is uit het Houtwiel in zuidelijke richting, langs de Falomster Feart waar jaarlijks ringslangen worden waargenomen (bron: NDFF). Buiten dit gebied zijn echter geen waarnemingen van ringslangen bekend. Daarnaast is het plangebied niet geschikt bevonden als leefgebied voor ringslang door de afwezigheid van geschikt foerageergebied en ei-afzetplekken. De aanwezigheid van ringslang kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van beschermde reptielen, zoals ringslang binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.5 Amfibieën

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor beschermde amfibieën. De aanwezigheid van veel beschermde amfibieënsoorten kan op voorhand worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen en verspreidingsgegevens. Zo komt poelkikker niet voor in de omgeving van het plangebied en bevindt de dichtstbijzijnde populatie rugstreeppad zich ter hoogte van Gytsjerk (bron: NDFF). De enige uitzondering hierop wordt gevormd door de soort heikikker, een vennensoort bij uitstek die slechts incidenteel gebruik maakt van sloten als voortplantingswater. Uit de omgeving van het plangebied zijn diverse populaties van heikikker bekend, waaronder in het Houtwiel en rond de Lyts (bron: NDFF). Op kortere afstand van Damwoude zijn geen waarnemingen van heikikkers bekend. De sloten rond het plangebied zijn daarnaast niet geschikt bevonden als voortplantingswater voor heikikkers. De aanwezigheid hiervan kan derhalve op voorhand worden uitgesloten. Ook de aanwezigheid van landhabitat van heikikker binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten, op basis van de afwezigheid van geschikt voortplantingswater op korte afstand.

Binnen het plangebied kunnen andere, lichter beschermde amfibieën voorkomen. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- De aanwezigheid van (leefgebied van) beschermde amfibieënsoorten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Voor andere, licht beschermde, vrijgestelde soorten geldt de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.6 Vissen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen. De enige soort die redelijkerwijs binnen het plangebied voor kan komen is grote modderkruiper. In Nederland staat deze soort bekend als poldervis, waarvan leefgebied vaak bestaat uit sloten met een ontwikkelde sliblaag. Uit de ruimte omgeving van het plangebied is slechts een enkele recente (2021) waarneming van grote modderkruiper bekend uit een sloot ten zuiden van Westergeest (bron: NDFF). Het verspreidingsbeeld van grote modderkruiper is vrijwel geheel afhankelijk van gericht onderzoek, waardoor het niet op voorhand kan worden uitgesloten dat de soort meer voorkomt in de omgeving van het plangebied. Binnen het planvoornemen worden de sloten rond het perceel echter niet aangetast. Negatieve effecten op leefgebied van grote modderkruiper als gevolg van het planvoornemen kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van (leefgebied van) grote modderkruiper binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op (leefgebied van) overige beschermde zoetwatervissen als gevolg van het planvoornemen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.7 Ongewervelden

De meeste onder de Wnb beschermde soorten ongewervelden, zoals dagvlinders, libellen, mollusken of (water)kevers hebben zeer specifieke habitateisen die in specifieke biotopen worden aangetroffen. Van dergelijke habitateigenschappen is binnen het plangebied geen sprake.

Zo is er geen geschikt habitat voor waardplanten van beschermde vlinders en worden er geen geschikte waterlichamen aangetast waarin beschermde libellen zich voort kunnen planten.

- Negatieve effecten op leefgebied van beschermde ongewervelden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.8 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie zijn geen vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op het plangebied. Het plangebied bevindt zich op ruim 1,3 km afstand van het dichtstbijzijnde weidevogelkansgebied, is niet aangewezen als ganzenfoerageergebied is tevens geen onderdeel van het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voormalige EHS) of Natura2000 (bron: Kaartenkijldoos provincie Fryslân).

- Negatieve effecten op beschermde gebieden (anders dan effecten als gevolg van stikstofuitstoot) kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

Stikstofgevoeligheid

Binnen een straal van 15 km ligt het plangebied hemelsbreed op circa 8,5 km, 11,4 km en 12,4 km afstand van de Natura2000-gebieden Groote Wielen, Lauwersmeergebied en Waddenzee (bron: AERIUS calculator). Het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige habitatype ten opzichte van het plangebied bevindt zich op ca. 8,6 km afstand, in het Natura2000-gebied Groote Wielen (bron: AERIUS-calculator). Binnen het planvoornemen worden diverse nieuwbouwwoningen gerealiseerd. Gezien de relatief grote afstand ten opzichte van stikstofgevoelige habitattypen en de aard van de werkzaamheden kunnen negatieve effecten op stikstofgevoelige habitattypen als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten. De provincie Fryslân is echter bevoegd gezag in dezen.

- Negatieve effecten op stikstofgevoelige habitats in Natura2000-gebieden als gevolg van extra stikstofuitstoot kunnen naar ons inzien op voorhand worden uitgesloten.

2.9 Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Binnen het planvoornemen worden enkele bomen gekapt ten behoeve van het realiseren van twee ontsluitingen. Deze bomen zijn onderdeel van een bomenrij van meer dan 20 bomen. Het plangebied bevindt zich op de rand van de bebouwde kom van Damwoude. Waar de grens van deze bebouwde kom loopt is niet bekend. Indien het plangebied zich buiten deze grens bevindt, kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. De gemeente Dantumadeel is bevoegd gezag in deze.

- Er is mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Ja	X				Werken buiten broedseizoen of onder begeleiding van een ecooloog.
Overige soortgroepen	Overige soorten	Ja				X	Zorgplicht.
Houtopstanden	Meld- en/of herplantingsplicht	Mogelijk					Informeren bij de gemeente Dantumadeel.

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Algemene broedvogels

Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen enkele vogelsoorten tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten. We adviseren om de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat voor deze soorten van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd.

Zorgplicht

Er kunnen soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen. De zorgplicht van de Wnb (art. 1.11) schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving. Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Mits eventueel aangetroffen dieren de kans krijgen om te vluchten of eventueel aangetroffen dieren worden verplaatst naar een plek in de omgeving die niet onder invloed staat van werkzaamheden, wordt naar ons inzien voldaan aan de zorgplicht. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen in het kader van de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, wordt verwezen naar Bijlage I.

Meld- en/of herplantingsplicht

Binnen het planvoornemen worden bomen gekapt ten behoeve van het realiseren van twee ontsluitingen. Deze bomen zijn onderdeel van een bomenrij van meer dan 20 bomen. Het plangebied bevindt zich op de rand van de bebouwde kom van Damwoude. Indien deze zich buiten de grens van deze bebouwde kom bevindt, is er mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht. We adviseren te informeren bij de gemeente Dantumadeel om inzicht te verkrijgen in de ligging van het plangebied ten opzichte van de bebouwde kom van Damwoude.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart-15 juli).
- **Zorgplicht:** Naleven van de zorgplicht.
- **Meld- en/of herplantingsplicht:** Informeren bij de gemeente Dantumadeel.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Bronnen internet

AERIUS-calculator

<https://calculator.aerius.nl/wnb/>

NDDF

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>

Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân

<https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=14fdb7eae5844c479140f89c88abdd3d3>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Waarneming.nl

<https://waarneming.nl>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de Provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming Provincie Fryslân.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de Provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- In het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- In het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- In het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- In het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles eraan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan. De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV-regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.